

LAW STORY

At the heart of the image

PRAWO I SZTUKA

Przewodnik po prawie autorskim

Okraść artystę jest łatwo. Prawa autorskie to wciąż **terra incognita** i pole do nadużyć. Dlatego Nikon aktywnie wspiera ich ochronę w zakresie fotografii. Jest między innymi mecenasem przewodnika, który trzymasz w dłoni. 12 komiksów na temat prawa autorskiego.

Na początku zdaliśmy sobie pytanie. Kogo najbardziej dotyczy ta kwestia? Odpowiedź: twórców i prawników. Postanowiliśmy połączyć tych dwóch graczy. Studentów prawa, specjalizujących się we własności intelektualnej. Oraz studentów ASP - artystów. Prawo i sztukę.

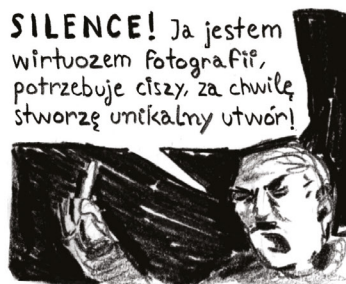
Jak każdy szanujący się mecenas sztuki złożyliśmy zamówienie. Najpierw u studentów prawa. Poprosiliśmy ich o napisanie 12 scenariuszy. Każdy oparty na innym aspekcie łamania praw autorskich. Konkurs wyłonił najlepsze prace.

Następnie zwróciliśmy się do studentów Akademii Sztuk Pięknych. Zdanie: stworzyć 12 komiksów na bazie tych scenariuszy. Puść wodze fantazji i kreatywności. Natchnąć prawo życiem.

Ten projekt pokazał nam ciekawy fenomen. Tworząc komiksy, artyści narzekali na zasadniczy styl prawników. Zaś litera prawa czasami nie miała zrozumienia dla artystycznej duszy. A przecież porozumienie między prawem i sztuką to jedyny gwarant, że własność intelektualna będzie respektowana.

**O tym, jak bronić swoich praw autorskich.
12 historii pisanych przez prawo
i malowanych przez sztukę.**

Z pozdrowieniami od Nikona.

CO NA TO PRAWO

CZYM JEST UTWÓR?

Nie wszystkie zdjęcia są objęte ochroną prawnoautorską.

Jak stanowi art. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, przedmiotem prawa autorskiego, czyli utworem, jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze. Dla oceny twórczego charakteru pomocne może być określenie prawdopodobieństwa, że nikt inny nie stworzy jednocześnie takiego samego utworu.

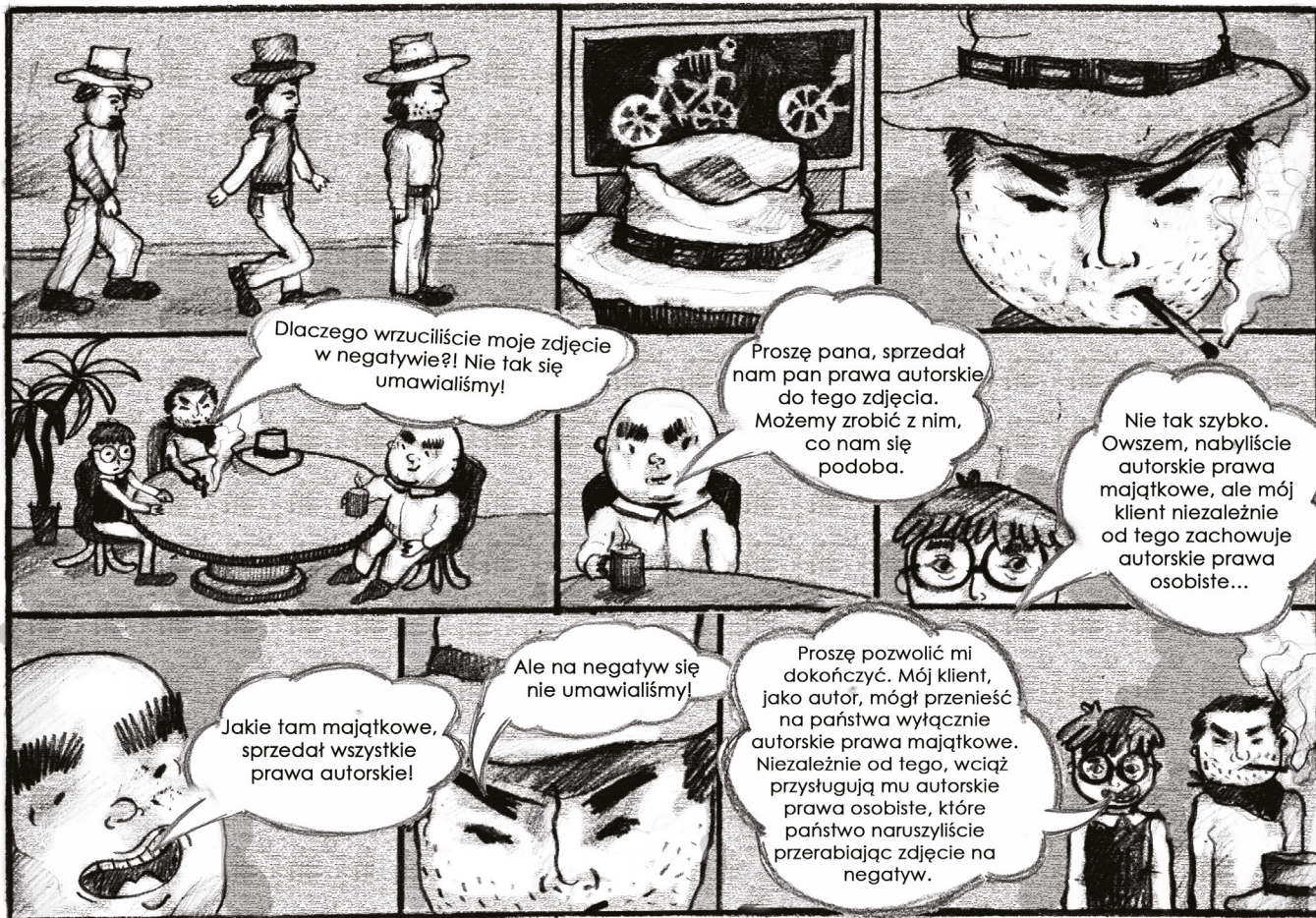
Trudno więc dopatrywać się cech twórczych o indywidualnym charakterze w fotografiach dokumentowych, które muszą spełniać ściśle określone wymogi – ojciec chłopca miał tu rację. Takie zdjęcia nie stanowią utworu w rozumieniu polskiego prawa.

BARTOSZ WITKOWSKI
scenariusz

ADAM KOZIŃSKI
rysunki

CO NA TO PRAWO

PRAWA MAJĄTKOWE I OSOBISTE

ELŻBIETA BŁOTKO
scenariusz

ANNA ZAWADZKA
rysunki

Uprawnienia prawnoautorskie składają się z dwóch niezależnych od siebie części: autorskich praw majątkowych, ograniczonych w czasie i zbywalnych, oraz autorskich praw osobistych, które chroniąc w założeniu więź twórcy z utworem, są nieograniczone w czasie oraz nie podlegają zbyciu. Autorskim prawem osobistym jest na przykład prawo do autorstwa utworu - autor niezależnie od zbycia praw majątkowych do utworu (praw do biznesowej eksploatacji utworu), pozostaje jego autorem. Innym autorskim prawem osobistym jest prawo do nienaruszalności formy utworu, które w przypadku naszego bohatera zostało naruszone.

CO NA TO PRAWO

POLA EKSPLOATACJI

W przypadku każdej umowy o korzystanie z utworu (tzw. umowa licencyjna) konieczne jest wskazanie pól eksploatacji, na których utwór będzie wykorzystywany.

Pole eksploatacji jest to zbiór sposobów korzystania z utworu, które charakteryzują się pewnymi wspólnymi cechami. W opisaney historii fotograf udzielił licencji na wykorzystanie jego zdjęć na wystawie, stanowiące pole eksploatacji. Najprawdopodobniej (można tak sądzić po jego reakcji) nie zgodził się na umieszczanie jego zdjęć na artykułach promocyjnych, co stanowi już inne pole eksploatacji, za które należy się odrębne wynagrodzenie (art. 45 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych). Jest więc bardzo możliwe, że magistrat naruszył autorskie prawa majątkowe fotografa.

MAGDALENA STASIAK
scenariusz

JAN JOZIOV
rysunki

CO NA TO PRAWO

LICENCJE W INTERNECIE

Warto czytać wszystkie regulaminy, jakie zatwierdzamy w internecie.

W przypadku portali społecznościowych niektóre postanowienia zastrzegają dla tych portali dosyć szerokie uprawnienia do własności intelektualnej umieszczanej przez użytkowników. Przykładowo, zgodnie z pkt. 2.1 regulaminu Facebooka, użytkownik, zatwierdzając regulamin, przyznaje Facebookowi niewyłączną, zbywalną, obejmującą prawo do udzielania sublicencji, bezpłatną, światową licencję zezwalającą na wykorzystanie wszelkich treści objętych prawem własności intelektualnej publikowanych przez niego w ramach serwisu Facebook lub w związku z nim.

Licencja ta wygasa wraz z usunięciem przez użytkownika treści objętych prawami własności intelektualnej lub konta, o ile treści nie zostały udostępnione innym osobom, które ich nie usunęły.

ADAM KARPIŃSKI
scenariusz

GRETA SAMUEL
rysunki

CO NA TO PRAWO

UŻYTEK PUBLICZNY

Zgodnie z art. 27 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, instytucje naukowe i oświatowe mogą, w celach dydaktycznych lub prowadzenia własnych badań, korzystać z rozpowszechnionych utworów. Jest to jedna z form dozwolonego użytku publicznego.

Nasz wykładowca będzie mógł umieścić w prezentacji multimedialnej znalezione w internecie zdjęcie świątyni Hagia Sophia.

ADAM KARPIŃSKI
scenariusz

ANNA MARCZAK
rysunki

CO NA TO PRAWO

PRAWO DO WIZERUNKU

Zezwolenie na rozpowszechnianie wizerunku nie jest wymagane w przypadku osoby powszechnie znanej, jeżeli wizerunek tej osoby wykonano w związku z pełnieniem przez nią funkcji publicznych, w szczególności politycznych, społecznych, zawodowych (art. 81 ust. 2 pkt 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych).

Wykonywanie czynności należących do sfery prywatnej, takich jak robienie zakupów, co do zasady, w żaden sposób nie wiąże się z pełnieniem funkcji publicznych, w związku z czym redakcja gazety nie ma prawa umieszczać zdjęcia aktorki.

ADAM KARPIŃSKI
scenariusz

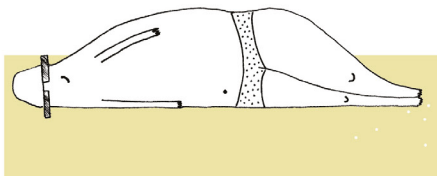

MACIEJ WÓDZ
rysunki

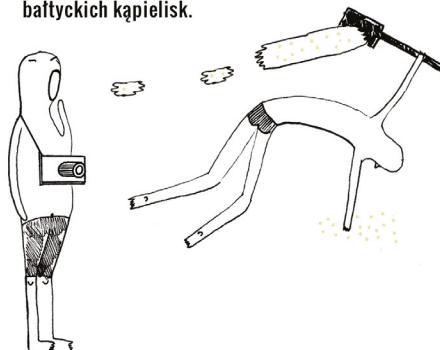
Pan Janusz, człowiek nieuczciwy i podstępny, wziął w pracy zwolnienie chorobowe, a następnie udał się nad polskie morze, by korzystać z uroków rozpoczynającego się lata.

W międzyczasie, na plaży, na której spędzał czas pan Janusz, pojawił się dziennikarz ogólnopolskiej gazety, który zbierał materiał na reportaż o bezpieczeństwie bałtyckich kąpielisk.

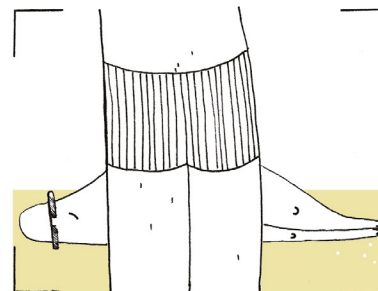
Przypadkowo, w tle jednego ze zdjęć pojawia się całkiem wyraźnie postać pana Janusza.

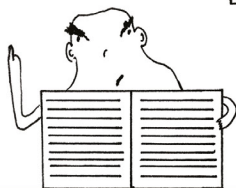
Tak się składa, że stałym czytelnikiem wspomnianej gazety jest szef pana Janusza.

Po powrocie do pracy pana Janusza czekała niezbyt przyjemna rozmowa z szefem.

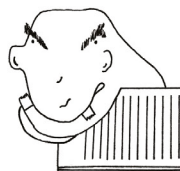

Pan Janusz został dyscyplinarnie zwolniony.

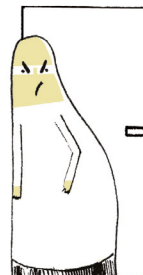

Hmm... Co on robi na plaży w Uście?

Bardzo pan opalony, choroba chyba panu służy.

Pozwę tego szmatawca! Nikt mnie nie pytał o zgodę na to zdjęcie!

CO NA TO PRAWO

PRAWO DO WIZERUNKU

ADAM KARPIŃSKI
scenariusz

MAŁGORZATA BYRA
rysunki

TAK SIĘ NIE UMAWIALIŚMY

CO TU ROBI
MOJE
ZDJĘCIE?!

POZOWAŁAŚ DLA NAS,
DOSTAŁAŚ PIENIĄDZE?
DOSTAŁAŚ. ZDJĘCIA
SPRZEDAŁIŚMY-TO
JUŻ NASZA SPRAWA,
KOMU.

O CO CI CHODZI,
WYSZŁAŚ CAŁKIEM
ŁADNIE.

W UMOWIE NIE
WYRAŻAŁAM ŻADNEJ
ZGODY, NA TO, BY BYĆ
NA JAKICHKOLWIEK
OKŁADKACH!

TO NIE MA
ZNACZENIA...

JAK NIE MA,
A PRAWO DO
WIZERUNKU?

...DOSTAŁAŚ PIENIĄDZE ZA SESJĘ,
WIĘC PRZYJMUJEMY, ŻE ZGODZIŁAŚ
SIĘ, BYŚMY TWÓJ WIZERUNEK
ROZPOWSZECHNIALI.

CO NA TO PRAWO

PRAWO DO WIZERUNKU

Zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, rozpowszechnianie wizerunku wymaga zgody osoby na nim przedstawionej, jednakże zezwolenie na rozpowszechnianie wizerunku nie jest wymagane w przypadku osoby, która otrzymała umówioną zapłatę za pozowanie, chyba że osoba ta wyraźnie sprzeciwiła się rozpowszechnianiu swojego wizerunku.

W przypadku naszej historii, jeżeli modelka nie wyraziła takiego sprzeciwu, fotograf ma rację.

PAULINA CIUPA
scenariusz

JAKUB PIECZYŃSKI
rysunki

CO NA TO PRAWO

DOBRA OSOBISTE

Dobra osobiste to dobra niemajątkowe przysługujące każdemu człowiekowi, związane z jego indywidualnym istnieniem.

Jak stanowi art. 23 kodeksu cywilnego, są to przykładowo: wolność, cześć, nazwisko lub pseudonim, czy wizerunek. Możliwa jest sytuacja, w której dochodzi do naruszenia tychże dóbr poprzez publikację grafik ośmieszających daną osobę.

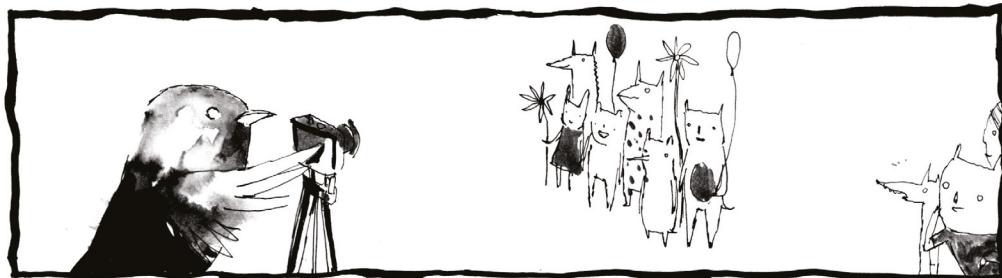

ELŻBIETA BŁOTKO
scenariusz

DAWID NGUYEN ANH
rysunki

PANI PATRYCJA JEST FOTOGRAFEM I ZAJMUJE SIĘ ROBIENIEM ARTYSTYCZNYCH ZDJĘĆ DZIECI W PRZEDSZKOLACH I SZKOLACH PODSTAWOWYCH.

JEDNA Z DZIEWCZYNEK FOTOGRAFOWANYCH PRZEZ PANIĄ PATRYCJĄ, ZOSTAŁA PORWANA.

APELUJEMY TAKŻE DO MEDIÓW - POMÓŻCIE NAM W POSZUKIWANIACH.

W PRASIE UKAZUJĄ SIĘ ZDJĘCIA DZIECHCZY-
NKI WYKONANE PRZEZ
PANIĄ PATRYCJĄ.

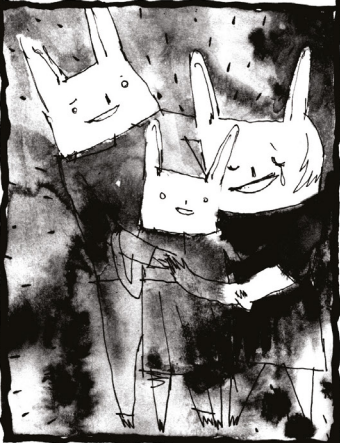
ZARAZ,
ZARAZ...

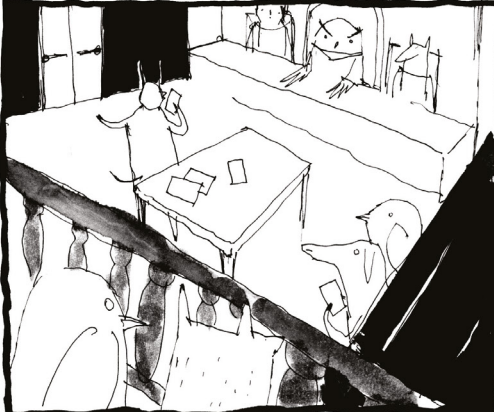
...TOŻ TO MOJE
ZDJĘCIA! NIE
WYRAŻAŁAM
ZGODY!

W PRAWDZIE DZIEWCZYNA
SZCZĘŚLIWIE ZDOŁAŁA
UCIEC Z RĄK PORWACZY...

... LECZ PANI PATRYCJA POZWAKA
WYDAWCÓW PRASY ZA TO, ŻE OPUBLI-
KOWALI ZDJĘCIA DZIEWCZYNI BEZ
JEJ ZGODY.

NALEŻY STWIERDZIĆ, ŻE
POZWANI MIELI PRAWO
OPUBLIKOWAĆ ZDJĘCIA
POWÓDKI ZE WZGLĘDU
NA CEL BEZPIECZEŃSTWA
PUBLICZNEGO.

CO NA TO PRAWO

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Nasza historia jest inspirowana sprawą rozstrzyganą przez Europejski Trybunał Sprawiedliwości (C145/10; obecnie Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej). Ówczesny ETS stwierdził: Media, takie jak wydawca prasowy, nie mogą własnej inicjatywy wykorzystać utworu chronionego prawem autorskim, powołując się na cel bezpieczeństwa publicznego. Jednakże nie można wykluczyć, że mogą przyczynić się w pewnych wypadkach do realizacji takiego celu poprzez opublikowanie fotografii poszukiwanej osoby. Należy wymagać, by inicjatywa, popierana, wpisywała się w kontekst decyzji podjętej lub działania prowadzonego przez właściwe organy krajowe z zamiarem zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, a po drugie, by była podjęta w uzgodnieniu i w współpracy z wspomnianymi organami w celu uniknięcia ryzyka działania wbrew środkom podjętym przez te organy, przyczyną konkretną, aktualnie wyrażoną wezwaniem przez organy bezpieczeństwa publicznego do opublikowania fotografii w celach ścigania nie jest jednak konieczne.

BARTOSZ WITKOWSKI
scenariusz

EDYTA BYSTRON
rysunki

Studenci dziennikarstwa spotykają się na uczelni w trakcie oddawania prac semestralnych. Rozpoczynają dyskusję nad swoimi fotoreportażami.

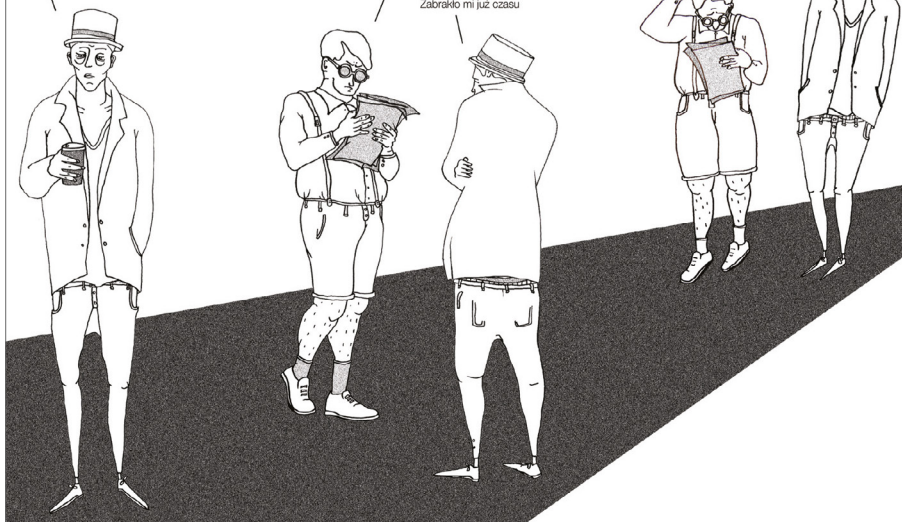
Nic nie mów, siedziałem do czwartej, myślałem, że nie dam rady tego ogarnąć. Dzięki, że podesałeś mi swój reportaż, to bardzo pomogło. Też napisałem o Bałkanach.

Zarek, ale czemu wkleiłeś wszystkie zdjęcia z mojej pracy? I jeszcze podpisałeś je swoim nazwiskiem – pogięło cię?!

Zabrakło mi już czasu

Nie, tekst jest inny. Wkleiłem tylko zdjęcia.

Tekst pewnie też przepisałeś...

CO NA TO PRAWO

PLAGIAT

Sytuacja, która zaistniała w naszej historii to przykład plagiatu, czyli przywłaszczenia sobie autorstwa albo wprowadzenia w błąd, co do autorstwa całości lub części cudzego utworu, w tym przypadku zdjęcia.

Zgodnie z art. 115 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, takie działanie jest zagrożone grzywną, karą ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

PAULINA CIUPA
scenariusz

GABRIELA SZAŁAŃSKA
rysunki

CO NA TO PRAWO

CREATIVE COMMONS

PAWEŁ BARAN
scenariusz

ELŻBIETA GOŁOWKO
rysunki

W internetowej przestrzeni często możemy spotkać się z treściami udostępnianymi na zasadach Creative Commons. Są to tzw. wolne licencje prawnoautorskie, co oznacza, że z oznaczonych tak treści możemy korzystać (np. umieszczając zdjęcie na blogu) pod pewnymi warunkami. Warunki te zależą od rodzaju licencji Creative Commons (jest ich łącznie sześć). Jednakże, korzystając z treści udostępnionych na licencjach CC, niestety nie możemy mieć całkowitej pewności, że nie naruszamy czyichś praw autorskich. Jeżeli określona treść zostanie udostępniona na zasadach CC przez osobę do tego nieuprawnioną, korzystanie z takiej treści może stanowić naruszenie autorskich praw majątkowych. Warto bowiem pamiętać, że naruszenie tych praw jest niezależne od winy.

Akademia Nikon

System szkoleń fotograficznych dla amatorów chcących poznać swój aparat, osób zainteresowanych pogłębianiem i uporządkowaniem swojej wiedzy fotograficznej i robieniem bardziej kreatywnych zdjęć, a także dla profesjonalistów, którzy chcą wypróbować zaawansowany technologicznie sprzęt oraz skorzystać z wiedzy znanych fotografów.

Akcja **FOTO** edukacja

Akcja (foto)edukacja

Program edukacyjny przygotowany z myślą o młodzieży szkolnej, aby wyrównać jej dostęp do wiedzy fotograficznej. Mamy nadzieję zachęcić także nauczycieli do rozwoju twórczych zainteresowań uczniów. Udostępniane bezpłatnie w ramach akcji materiały edukacyjne oraz instruktażowe dla nauczycieli inspirują, uczą i motywują do rozwoju kreatywności oraz umiejętności w obszarze fotografii.

EkoFocus

Baza wiedzy na temat działań, które na co dzień każdy z nas może realizować z myślą o ochronie środowiska naturalnego. Celem projektu jest budowa i kształtowanie świadomości użytkowników w zakresie odpowiedzialnej eksploatacji sprzętu fotograficznego oraz promocja proekologicznych inicjatyw prowadzonych przez firmę Nikon.

SzerokiKadr.pl

Serwis dla miłośników fotografii, którzy chcą się dowiedzieć, jak robić dobre zdjęcia. To także kompleksowy kurs fotografii online, który inspiruje, uczy i motywuje. Artykuły i wideoporadniki tworzone przez zawodowców poprowadzą przez wszystkie stopnie wtajemniczenia sztuki fotograficznej. Prezentowane zagadnienia zostały zilustrowane znakomitymi zdjęciami i grafikami. Poradniki odpowiadają na pytanie, jak fotografować najpopularniejsze tematy. Pomagają sprostać każdemu wyzwaniu fotograficznemu.

„Twoje zdjęcie. Twoje prawo”

Projekt dla wszystkich, którzy w swojej pracy wykorzystują fotografię oraz kiedykolwiek zarobili na niej pieniądze. Naszą akcję dotyczącą ochrony praw autorskich oraz prawa do wizerunku kierujemy nie tylko do fotografów, ale także agencji fotograficznych i reklamowych, domów mediowych, redakcji gazet oraz wszystkich firm i organizacji związanych ze światem fotografii.

At the heart of the image

Projekt zrealizowany we współpracy
z Uniwersytetem Warszawskim i Akademią Sztuk Pięknych w Warszawie